आजचे पंचांग

दिनांक : २२ ऑगस्ट २०२६ वार : शनिवार माह (अमावस्यांत) : श्रावण माह (पूर्णिमांत) : श्रावण ऋतु : वर्षा आयन : दक्षिणायन पक्ष : शुक्ल पक्ष तिथी : दशमी तिथी (२३ ऑगस्ट रात्री ०२:०० पर्यंत) त्यानंतर एकादशी तिथी नक्षत्र : ज्येष्ठा नक्षत्र (दुपारी ०२:४८ पर्यंत) त्यानंतर मूळ नक्षत्र योग : विष्कुम्भ योग (२३ ऑगस्ट सकाळी ०६:१३ पर्यंत) त्यानंतर प्रीति योग करण : तैतुला करण (दुपारी १२:४८ पर्यंत)

दैनिक

राज्य लोकतंत्र

नवी दिशा... नवे विचार...

अंगणवाडीसेविकेचे निलंबन मागे

पिंपरी : अंगणवाडीतील विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या निकृष्ट पोषण आहारासंदर्भात समाजमाध्यमातून आवाज उठविणाऱ्या अंगणवाडीसेविकेवर शिस्तभंगाची कारवाई करून निलंबित करण्यात आल्याचा प्रकार आंबेगाव तालुक्यात घडला. या घटनेचे तीव्र पडसाद राजकीय आणि सामाजिक क्षेत्रातून उमटल्यानंतर जिल्हा परिषद प्रशासनाने त्याची दखल घेत संबंधित अंगणवाडीसेविकेचे निलंबन मागे घेतले. जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष वीरधवल जगदाळे यांनी याबाबतचा आदेश प्रशासनाला दिला.

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | शनिवार, दि. २२ ऑगस्ट २०२६ | वर्ष - १ | अंक - ३२४ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

विरोधी पक्षनेत्याला एफआयआरसाठी ८ तास ठिय्या द्यावा लागतो, तर सामान्य माणसाचे काय?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

राजधानी दिल्लीत कथित पॅलेट गन गैरवापराच्या प्रकरणात अखेर अज्ञात व्यक्तींविरोधात एफआयआर दाखल झाला. मात्र, या प्रकरणातील सर्वात गंभीर प्रश्न एफआयआर दाखल झाला की नाही, हा नसून *तो दाखल करण्यासाठी विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी आणि काँग्रेस नेत्या प्रियंका गांधी यांना पोलीस ठाण्याबाहेर तब्बल आठ तास ठिय्या का द्यावा लागला?* हा आहे. देशाच्या संसदेत विरोधी पक्षाचे नेतृत्व करणाऱ्या व्यक्तीला आपल्या तक्रारीची दखल घेण्यासाठी एवढा संघर्ष करावा लागत असेल, तर सामान्य नागरिकाची अवस्था काय असेल, हा प्रश्न या घटनेने अधिक तीव्र केला आहे.

२० जुलै रोजी विद्यार्थी आंदोलनादरम्यान १९ वर्षीय साहिल लोचब याच्या चेहऱ्यावर आणि उजव्या डोळ्याच्या भागात छर्रे घुसल्याचा आरोप आहे. त्याच्यावर शस्त्रक्रियाही झाली. मात्र, घटनेनंतर त्याच्या कुटुंबीयांना एफआयआर दाखल करण्यासाठी पोलीस ठाण्यांचे उंबरठे झिजवावे लागले. साहिलची आई ज्योती यांनी अनेक दिवस पोलिसांकडे धाव घेतली. पोलिसांनी छर्रे झाडले नाहीत, तर

माझ्या मुलाच्या चेहऱ्यात छर्रे आले कुठून? हा त्यांचा प्रश्न केवळ एका आईचा आक्रोश नाही; तो संपूर्ण तपास यंत्रणेला विचारलेला सवाल आहे.

सर्वात धक्कादायक बाब म्हणजे तक्रारदाराला न्याय मिळवून देण्यासाठी त्याच्यासोबत नेत्यांना पोलीस ठाण्यात बसावे लागले. राहुल गांधी स्वतः साहिल आणि त्याच्या कुटुंबीयांसह संसद मार्ग पोलीस ठाण्यात पोहोचले. एफआयआर दाखल होईपर्यंत येथून हटणार नाही, अशी भूमिका घेतल्यानंतर आणि राजकीय दबाव वाढल्यानंतर अखेर गुन्हा दाखल झाला.

मग प्रश्न असा आहे *राहुल गांधी तिथे गेले नसते तर एफआयआर किती दिवसांनी दाखल झाला असता?* एखाद्या गरीब मजुराचा मुलगा, शेतकऱ्याचा मुलगा किंवा राजकीय ओळख नसलेला सामान्य विद्यार्थी जखमी झाला असता, तर त्याला आठ तास ठिय्या देण्याची संधी तरी मिळाली असती का? त्याच्यासोबत माध्यमे, वकील आणि मोठे नेते नसतील तर त्याची तक्रार कोण ऐकणार?

एफआयआर दाखल होणे ही न्यायाची अंतिम पायरी नाही; ती *पहिली पायरी* आहे. आता छर्रे कोणी झाडले, कोणत्या परिस्थितीत झाडले, आदेश कोणी दिले आणि त्यासाठी कोण जबाबदार आहे, याचा निष्पक्ष तपास होणे आवश्यक आहे.

लोकशाहीत सामान्य नागरिकाला न्याय मिळवण्यासाठी सत्ता, प्रसिद्धी किंवा राजकीय वजनाची गरज पडत असेल, तर प्रश्न केवळ एका विद्यार्थ्याचा राहत नाही *तो संपूर्ण व्यवस्थेच्या विश्वासार्हतेचा बनतो.

सीजेपीवर हल्ला की राजकीय स्क्रिप्ट? 'भाजपच्या गुंडां'वर आरोप; पडद्यामागचा सूत्रधार कोण?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जयपूर : प्रतिनिधी

राजस्थानातील जयपूर जिल्ह्यातील रामपुरा-कंवरपुरा येथे कॉंकरोच जनता पक्षाच्या (सीजेपी) पथकावर झालेल्या कथित हल्ल्याने आता केवळ एका शाळेच्या दुरवस्थेचा प्रश्न राहिलेला नाही. या हल्ल्यामागे नेमके कोण? सत्ताधारी भाजपशी संबंधित व्यक्तींचा हात आहे का, की गावकऱ्यांचा संतापच हिंसक संघर्षात बदलला? या प्रश्नांमुळे राजस्थानच्या राजकारणात नवा वाद पेटण्याची चिन्हे आहेत.

सरकारी शाळेची पाहणी करण्यासाठी सीजेपीचे पथक रामपुरा-कंवरपुरा येथे पोहोचले होते. शाळेची इमारत असुरक्षित असल्याने विद्यार्थ्यांना जवळच्या गोठ्यातून शिक्षण घ्यावे लागत असल्याचा दावा पथकाने केला. मात्र, त्यांच्या भेटीला स्थानिकांकडून तीव्र विरोध झाला. रस्ते अडवणे, घोषणाबाजी, दगडफेक, वाहनांची तोडफोड आणि कार्यकर्त्यांना मारहाण झाल्याचे सीजेपीचे म्हणणे आहे.

सीजेपीचे संस्थापक अभिजित दीपके आणि सह-संयोजक आशुतोष रांका यांनी या घटनेमागे सत्ताधारी पक्षाच्या समर्थकांचा पूर्वनियोजित कट असल्याचा गंभीर आरोप केला आहे. हल्लेखोरांना अटक करण्यासाठी तसेच शाळेची दुरुस्ती करण्यासाठी त्यांनी ४८ तासांचा अल्टिमेटम दिला असून राज्यव्यापी आंदोलनाचा इशारा दिला आहे.

पण आरोप म्हणजे पुरावा नव्हे. भाजपचा थेट सहभाग सिद्ध करणारा ठोस पुरावा सध्या समोर आलेला नाही. त्यामुळे 'भाजपच्या गुंडांनी हल्ला केला' या आरोपाची स्वतंत्र चौकशी होणे अत्यावश्यक आहे. हल्ल्याचे व्हिडिओ, प्रत्यक्षदर्शींचे जबाब, वाहनांच्या नुकसानीचे पुरावे, कॉल रेकॉर्ड आणि घटनास्थळी उपस्थित व्यक्तींची भूमिका तपासल्याशिवाय पडद्यामागचा हात कोणाचा, हे निश्चित म्हणता येणार नाही.

दुसरीकडे गावकऱ्यांनी सीजेपीच्या कथनालाच आव्हान दिले आहे. शाळेच्या दुरुस्तीसाठी १२ लाख रुपयांचा निधी आधीच मंजूर असल्याचा दावा स्थानिकांनी केला. बाहेरून येणाऱ्या राजकीय संघटनांनी गावातील प्रश्नाचे राजकीयीकरण करू नये, अशी त्यांची भूमिका आहे.

यामुळे आणखी एक प्रश्न निर्माण होतोशाळेचा प्रश्न सोडवायचा आहे की त्यावर राजकीय मालकी प्रस्थापित करायची आहे? विद्यार्थ्यांची सुरक्षितता हा केंद्रबिंदू असायला हवा; मात्र सत्ताधारी आणि विरोधकांच्या आरोप-प्रत्यारोपात मूळ प्रश्नच बाजूला पडण्याचा धोका आहे.

शिक्षणमंत्री मदन दिलावर यांनी बाहेरील राजकीय गटांवर शैक्षणिक संस्थांना राजकीय आखाडा बनवल्याचा आरोप केला आहे. मात्र सरकारनेही केवळ राजकीय आरोप करून मोकळे न होता, शाळेच्या दुरवस्थेपासून हल्ल्यापर्यंत प्रत्येक बाबीची पारदर्शक चौकशी करणे आवश्यक आहे.

कारण प्रश्न सरळ आहेसीजेपीवर हल्ला करणारे खरोखर संतप्त गावकरी होते, राजकीय कार्यकर्ते होते की कोणीतरी जाणीवपूर्वक संघर्ष पेटवला? सत्य बाहेर येईपर्यंत 'भाजपचा हात' किंवा 'गावकऱ्यांचा संताप' यापैकी कोणतेही कथन अंतिम सत्य मानणे धोकादायक ठरेल.

शाळा राजकारणाची रणभूमी नको; पण राजकीय हिंसेचा पडदा टाकून सत्यही दडपले जाऊ नये.

काँग्रेस ९० वर्षांपासून वंदे मातरम् गात आहे, संघाने शाखेत; हर्षवर्धन सपकाळांचे संघाला थेट आव्हान

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

वंदे मातरम् म्हणण्यावरून गेल्या काही दिवसांपासून देशात राजकारण चांगलेच तापले आहे. वंदे मातरम् ची किती कडवी म्हणायची यावरून भारतीय जनता पक्ष, राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ आणि काँग्रेस पक्षामध्ये जोरदार वाद सुरूच आहे. भाजपच्या राष्ट्रीय स्तरावरील नेत्यांसह मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि इतर नेते काँग्रेसवर टीका करत आहेत.

भाजपाकडून सुरू असलेल्या टीकेला प्रत्युत्तर देत काँग्रेसचे नेते देखील जोरदार भूमिका मांडत आहेत. 'काँग्रेस पक्ष ९० वर्षांपासून वंदे मातरम् गात आहे. गुरुदेव रवींद्रनाथ टागोर यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत सुभाषचंद्र बोस, सरदार पटेल, पंडित नेहरू, महात्मा गांधी यांनी निश्चित केलेले आणि गायलेले 'वंदे मातरम्'च काँग्रेस गाणार आहे. राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाने त्यांच्या शाखेत 'वंदे मातरम्' गाण्यास सुरुवात करावी,' असे आव्हान काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी दिले.

काँग्रेस नेते आणि लोकसभेचे विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांचा 'छात्रो की गूंज' हा कार्यक्रम उद्या (शनिवार) २२ ऑगस्टला आरटीओजवळील 'एसएसपीएमएस'च्या मैदानावर होणार आहे. या कार्यक्रमाच्या तयारीची पाहणी प्रदेशाध्यक्ष सपकाळ यांच्यासह काँग्रेस नेत्यांनी केली. त्यानंतर तेथे झालेल्या पत्रकार परिषदेत सपकाळ बोलत होते.

'राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाने त्यांच्या कार्यालयावर ५० वर्षे कधीही तिरंगा फडकाविला नाही. ज्यांचा स्वातंत्र्य चळवळीशी काडीचाही संबंध नाही, त्यांच्या विचारांच्या पक्षाच्या प्रश्नाला कोणतेही उत्तर देण्याची गरज नाही,' असे ते म्हणाले.

राहुल गांधींच्या कार्यक्रमाचे निमंत्रण..'आमच्या मुलीचे लग्न आहे का ?' कन्हैय्या कुमार यांचे उत्तर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

'न पढे है, न पढने देंगे' हीच भाजप सरकारची भूमिका असून, शिक्षणाचा मूलभूत अधिकारच हिरावून घेण्याचा प्रयत्न सुरू आहे.' शाळेत शिकविण्यासाठी चांगले गुरुच उपलब्ध नाही आणि आपण विश्वगुरु होण्याचे स्वप्न पाहत आहे. शाळांमधील सोयीसुविधांचा दर्जा घसरत चालला असून देशातील शिक्षणव्यवस्था आयसीयूमध्ये आहे, असा आरोप काँग्रेसचे नेते कन्हैय्या कुमार यांनी शुक्रवारी केला.

काँग्रेसचे नेते राहुल गांधी यांच्या उपस्थितीत शनिवारी होणाऱ्या 'छात्रो की गुंज' कार्यक्रमाच्या पार्श्वभूमीवर कन्हैय्या कुमार यांची काँग्रेस भवन येथे पत्रकार परिषद झाली. या पत्रकार परिषदेमध्ये कन्हैय्या कुमार यांनी भाजप सरकारच्या धोरणांवर टीका करत सरकारच्या धोरणांचा समाचार घेतला.

'देशाचे पंतप्रधान लाल किल्ल्यावरून मोठमोठी भाषणे करतात; मात्र देशभरातील शाळा का बंद होत आहेत? यावर बोलत नाहीत. किती नवीन शाळा आणि महाविद्यालये सुरू केली? किती विद्यार्थ्यांना दर्जेदार शिक्षण मिळाले? याचे उत्तर केंद्र सरकारने द्यावे. शिक्षित भारतातूनच विकसित

भारत निर्माण होईल आणि त्यातूनच भारत विश्वगुरू होऊ शकतो, असे कुमार म्हणाले. शिक्षणाचा दर्जा घसरत असून शिक्षणाचे बाजारीकरण झाले आहे. पदवी घेतल्यानंतरही तरुणांना रोजगार मिळत नाही, हे वास्तव असून चांगले शिक्षण देण्यामध्ये भाजप सरकार अपयशी ठरल्याचा आरोप त्यांनी केला.

पुण्यातील आरटीओ च्या शेजारी असलेल्या एसएसपीएमएस च्या मैदानावर राहुल गांधींचा कार्यक्रम होणार आहे. यासाठी कॉंकरोज जनता पक्षाचे संस्थापक अभिजित दीपके यांना कार्यक्रमाचे निमंत्रण दिले आहे का? असा प्रश्न पत्रकारांनी विचारला असता कन्हैय्या कुमार यांनी त्यावर मिश्कील टिप्पणी केली. ते म्हणाले, आमच्या मुलीचे लग्न आहे का, निमंत्रण द्यायला? जे येतील त्यांचे स्वागत आहे. निवडणुका हा वेगळा विषय आहे. संघर्षाच्या मुद्द्यावर आम्ही एकत्र आहोत. देश गंभीर संकटातून जात आहे आणि तो वाचविण्यासाठी आम्ही लढत आहोत,

देशात वारंवार पेपरफुटीच्या घटना घडत असून, विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी खेळ सुरू आहे. शिक्षण महाग झाले असून, एलकेजीच्या प्रवेशासाठी लाखो रुपये मोजावे लागत आहेत. ज्यांच्याकडे पैसा आहे त्यांनाच शिक्षणाची संधी मिळणार का? असे कन्हैय्या कुमार म्हणाले. सावित्रीबाई फुले यांच्यावर ज्या मानसिकतेच्या लोकांनी शेण, चिखल फेकला, शाळेची तोडफोड केली, त्याच मानसिकतेचे लोक आज शिक्षणाच्या चळवळीला विरोध करीत आहेत. काँग्रेस शाळा आणि महाविद्यालये चालवते? हा गुन्हा आहे का? शिक्षण देणे हे पाप आहे का? युवकांना ड्रग्सच्या दिशेने ढकलले जात आहे. फूट पाडून आणि दबावाचे राजकारण करून देश चालणार नाही, असेही

जंतर-मंतरच्या आंदोलनानंतर विद्यार्थी आठवले? भाजपशासित राज्यांत अचानक 'विद्यार्थीहित'चा पाऊस!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : प्रतिनिधी

दिल्लीतील जंतर-मंतरवर विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनाने केंद्र सरकार आणि सत्ताधारी भाजपसमोर निर्माण केलेल्या राजकीय अस्वस्थतेच्या पार्श्वभूमीवर आता भाजपशासित राज्यांमध्ये विद्यार्थ्यांशी संबंधित निर्णयांची मालिकाच सुरू झाल्याचे चित्र दिसत आहे. महाराष्ट्रात पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांना मोफत शालेय दप्तर देण्याचा निर्णय जाहीर झाला असून, तब्बल १७४ कोटी १९ लाख ३५ हजार ४२४ रुपयांच्या प्रस्तावाला प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. हा निर्णय स्वागतार्ह असला, तरी त्याच्या वेळेबाबत राजकीय प्रश्न उपस्थित होणे साहजिक आहे.

गेल्या काही दिवसांपासून दिल्लीतील विद्यार्थी आंदोलन देशाच्या राजकारणाच्या केंद्रस्थानी आहे. परीक्षा, पेपरफुटी, रोजगार आणि शिक्षण व्यवस्थेतील पारदर्शकतेच्या प्रश्नांवर विद्यार्थ्यांचा असंतोष रस्त्यावर आला आहे. जंतर-मंतरवरील आंदोलनाला मिळालेली प्रसिद्धी आणि त्यानंतर सरकारवर झालेली टीका पाहता, विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांकडे अचानक वाढलेले राजकीय लक्ष हा योगायोग आहे की दबावाचा परिणाम? हा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

महाराष्ट्र सरकारचा मोफत दप्तराचा निर्णय मात्र केवळ राजकीय संशयाच्या चष्म्यातून पाहणेही योग्य ठरणार नाही. जिल्हा परिषद, महापालिका, नगरपालिका आणि इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमध्ये शिकणाऱ्या पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ मिळणार आहे. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल कुटुंबांसाठी दप्तर, गणवेश, वह्या आणि इतर शैक्षणिक साहित्याचा खर्च अनेकदा मोठा ठरतो. त्यामुळे दप्तर मोफत मिळणे हा निश्चितच पालकांसाठी दिलासा आहे.

मात्र विद्यार्थ्यांच्या समस्या फक्त दप्तरापुरत्या मर्यादित नाहीत. ग्रामीण भागातील अनेक शाळांमध्ये शिक्षकांची कमतरता, डिजिटल साधनांचा अभाव, जीर्ण इमारती, स्वच्छतागृहे, पिण्याचे पाणी, प्रयोगशाळा आणि ग्रंथालयांची अवस्था यांसारखे मूलभूत प्रश्न अजूनही कायम आहेत. त्याहून महत्त्वाचे म्हणजे परीक्षा व्यवस्थेवरील विश्वास, पेपरफुटीला आळा, गुणवत्तापूर्ण शिक्षण आणि शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर रोजगाराची हमी या प्रश्नांवर ठोस धोरणाची गरज आहे.

त्यामुळे सरकारने विद्यार्थ्यांना दप्तर देण्याबरोबरच त्यांच्या हातात सुरक्षित भविष्यही देणार का? हा खरा सवाल आहे.

जंतर-मंतरवरील आंदोलनाने विद्यार्थ्यांना केवळ 'लाभार्थी' म्हणून पाहण्याऐवजी ते सरकारला प्रश्न विचारणारे नागरिक आहेत, हे अधोरेखित केले आहे. विद्यार्थ्यांना मोफत वस्तू देणे चांगले; पण त्यांचा आवाज ऐकणे त्याहून महत्त्वाचे आहे. आंदोलन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर कारवाई आणि दुसरीकडे विद्यार्थ्यांसाठी कल्याणकारी घोषणांचा वर्षाव, असा दुहेरी दृष्टिकोन असेल तर त्यातून सरकारवरील विश्वास वाढण्याऐवजी संशयच वाढेल.

महाराष्ट्रातील १७४ कोटींचा दप्तराचा निर्णय प्रत्यक्षात किती प्रभावी ठरतो, याचे उत्तर अंमलबजावणीत मिळेल. ई-निविदा पारदर्शकपणे होतात का, दर्जेदार दप्तर मिळते का आणि वेळेत प्रत्येक विद्यार्थ्यापर्यंत ते पोहोचते का, हेही तितकेच महत्त्वाचे आहे.

विद्यार्थ्यांच्या पाठीवर दप्तर ठेवणे स्वागतार्ह; पण त्यांच्या पाठीवर प्रश्नचिन्हांचे ओझे ठेवणे थांबवणे त्याहून आवश्यक!

जंतर-मंतरनंतर विद्यार्थ्यांची आठवण झाली असेल, तर आता त्यांच्या प्रत्येक प्रश्नाला उत्तर देण्याची वेळही आली आहे. कारण विद्यार्थ्यांना शांत करण्यासाठी सुविधा नकोत; त्यांना न्याय, गुणवत्ता, संधी आणि त्यांच्या आवाजाचा सन्मान हवा आहे.

सारांश वृत्त

पुण्यात काँग्रेसचे नेते एकवटले ! दहा दिवसांपासून शहरात मुक्कामी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांच्या 'छात्रों की गुंज' कार्यक्रमासाठी राज्यातील काँग्रेसचे नेते पुण्यात एकत्र आले असून, गेल्या दहा दिवसांपासून या कार्यक्रमाचे नियोजन करण्यात येत आहे. हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी काँग्रेसच्या प्रदेशाध्यक्षांपासून राष्ट्रीय पातळीवरील अनेक नेत्यांनी गेल्या दहा दिवसांपासून पुण्यात ठाण मांडले आहे.

राहुल गांधी यांच्या उपस्थितीत होणारा 'छात्रों की गुंज' हा चौथा कार्यक्रम पुण्यात होणार आहे. हा कार्यक्रम महिलांच्या प्रश्नांवर केंद्रित असणार आहे. या कार्यक्रमाच्या नियोजनासाठी काँग्रेसच्या वरिष्ठ नेत्यांनी पुण्यात मुक्काम ठोकला आहे. त्यामध्ये प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ, माजी मंत्री बाळासाहेब थोरात, विधान परिषदेतील गटनेते सतेज उर्फ बंटी पाटील, अखिल भारतीय काँग्रेस कमिटीच्या सचिव आणि राजस्थानच्या माजी मंत्री रेहाना चिस्ती, प्रभारी बी. एम. संदीप, मनोज त्यागी, माजी महिला व बाल कल्याणमंत्री यशोमती ठाकूर, वरिष्ठ प्रवक्ते अतुल लोंढे यांचा समावेश आहे. काँग्रेसचे युवा नेते कन्हैया कुमार, माजी प्रदेशाध्यक्ष नाना पटोल आज (शुक्रवारी) पुण्यात येणार आहेत.

काँग्रेसच्या राज्य पातळीवरील नेत्यांकडून राहुल गांधी यांच्या कार्यक्रमातील प्रत्येक बाबीचा बारकाईने आढावा घेतला जात आहे. कार्यकर्त्यांची जमवाजमव, कार्यक्रमाच्या ठिकाणी गर्दीचे नियोजन, स्थानिक पदाधिकाऱ्यांशी समन्वय साधत काँग्रेसचे नेते आणि पदाधिकारी दिवस-रात्र कामाला लागले आहेत.

राज्यातील प्रमुख काँग्रेस नेत्यांनी पुण्यात मुक्काम ठोकल्याने शहरातील राजकीय वातावरण तापले आहे. गेल्या काही दिवसांपासून काँग्रेसच्या बैठका, नियोजन आणि पदाधिकाऱ्यांच्या भेटीगाठींना वेग आला आहे. शहर काँग्रेसमधील अंतर्गत मतभेद, गटबाजी आणि संघटनात्मक विस्कळीतपणाच्या पार्श्वभूमीवर राहुल गांधींचा पुणे दौरा काँग्रेससाठी प्रतिष्ठेचा मानला जात आहे.

संपादकीय

शाळेत जायचे की सत्य लपवायचे?

राजस्थानातील सरकारी शाळांची अवस्था पाहण्यासाठी गेलेल्या कॉकॅर्ऑरलह जनता पार्टी (उगझ)चे सहसंयोजक आशुतोष रांका आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांना कथित मारहाण झाल्याच्या घटनेने केवळ राजस्थानच नव्हे, तर देशातील शिक्षणव्यवस्थेवरही गंभीर प्रश्नचिन्ह उभे केले आहे. जयपूरच्या बगरू विधानसभा मतदारसंघातील रामपुरा कनवारपुरा गावाजवळ शुक्रवारी हा प्रकार घडल्याचा रांका यांचा आरोप आहे. या हल्ल्यात एका स्वयंसेवकाचा हात फ्रॅक्चर झाल्याचेही त्यांनी सांगितले आहे.

रांका आणि त्यांच्या टीमचा उद्देश कोणत्याही सरकारी शाळेचा राजकीय कार्यक्रम घेणे नव्हता, तर तेथील पायाभूत सुविधा आणि विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या सुविधांची पाहणी करणे हा होता. मात्र, शाळेकडे जाणाऱ्या रस्त्यावर त्यांना अडवण्यात आले आणि त्यांच्यावर हल्ला करण्यात आल्याचा आरोप आहे. या घटनेचा व्हिडिओही समोर आला असून त्यात काही लोक उगझ कार्यकर्त्यांना घेरताना दिसतात. घोषणाबाजीचे आवाजही ऐकू येतात. हल्लेखोर भाजपचे कार्यकर्ते असल्याचा आरोप रांका आणि उगझने केला आहे. मात्र, या आरोपांची स्वतंत्र पुष्टी होणे आवश्यक आहे.

मुद्दा केवळ रांका यांच्यावरील कथित हल्ल्याचा नाही. त्याहून मोठा प्रश्न आहे तो सरकारी शाळांच्या अवस्थेचा आणि त्या अवस्थेकडे पाहण्याची प्रशासनाची तयारी किती आहे याचा.

रांका यांच्या म्हणण्यानुसार, संबंधित शाळेची इमारत खराब अवस्थेत असून विद्यार्थ्यांना मुख्य इमारतीऐवजी सुमारे ५० मीटर अंतरावरील पत्र्याच्या शेडमध्ये शिकावे लागत आहे. त्या ठिकाणी जनावरांचा चारा असल्याचे आणि इमारतीच्या काही भागातील विटा कोसळल्याचेही त्यांनी सांगितले. जर हे आरोप खरे असतील, तर ही परिस्थिती कोणत्याही सरकारसाठी लाजिरवाणी आहे. कारण शिक्षणाचा अधिकार कागदावर देऊन उपयोग नाही; विद्यार्थ्यांना सुरक्षित इमारत, स्वच्छ पाणी, योग्य वर्गखोल्या आणि सुरक्षित वातावरण मिळणे ही सरकारची मूलभूत जबाबदारी आहे.

विशेष म्हणजे, अलवरमधील थानागाझी येथील सरकारी शाळेला उगझ ने १५ ऑगस्ट रोजी भेट देऊन तेथील परिस्थितीवर आंदोलन केले होते. प्रशासनाने शाळेच्या दुरुस्तीपासून अतिरिक्त वर्गखोल्या आणि पिण्याच्या पाण्यापर्यंतच्या मागण्यांवर लेखी आश्वासन दिल्यानंतर आंदोलन थांबले. त्यानंतर दुसऱ्याच दिवशी माध्यमिक शिक्षण विभागाने सरकारी शाळांमध्ये बाहेरील व्यक्तींच्या प्रवेशावर निर्बंध घालणारे निर्देश जारी केले.

विद्यार्थ्यांची सुरक्षितता हा निश्चितच महत्त्वाचा मुद्दा आहे. अल्पवयीन विद्यार्थ्यांचे छायाचित्रण, मुलाखती, व्हिडिओ किंवा थेट प्रक्षेपण याबाबत नियम असणे आवश्यक आहे. परंतु 'सुरक्षितता' या शब्दाचा अर्थ सरकारी व्यवस्थेतील त्रुटी झाकण्यासाठी वापरला जाऊ नये. माध्यमांना किंवा सामाजिक कार्यकर्त्यांना शाळेतील अनियमितता पाहण्यापासूनच रोखले गेले, तर पारदर्शकता कुठे राहणार?

सरकारने नियम करावेत; पण प्रश्न विचारणाऱ्यांवर हल्ले होऊ नयेत. प्रशासनाने परवानगीची प्रक्रिया ठरवावी; पण त्या प्रक्रियेच्या नावाखाली सरकारी शाळांच्या दुरवस्थेवर पडदा पडता कामा नये. शिक्षणमंत्री मदन दिलावर यांनी माध्यमांवर सरसकट बंदी नसल्याचे स्पष्ट केले आहे. मग उगझच्या टीमला कथितरीत्या अडवण्यामागचे नेमके कारण काय?

राजकारण कोणतेही असो, विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाचा प्रश्न पक्षीय भांडणात अडकता कामा नये. भाजपचे कार्यकर्ते दोषी असतील तर त्यांच्यावर कारवाई झाली पाहिजे; आरोप खोटे असतील तर तेही स्पष्ट झाले पाहिजे. पण सत्य शोधण्याचा अधिकार कोणाच्याही राजकीय रंगावर अवलंबून नसावा.

सरकारी शाळेची दुरवस्था दाखवणारा कॅमेरा हा सरकारचा शत्रू नसतो. तो आरसा असतो. प्रश्न एवढाचआरशात दिसणारे वास्तव बदलायचे की आरसाच फोडायचा?

ज्येष्ठ साहित्यिक अरुण बोऱ्हाडे यांचा महापालिका सभेत गौरवपूर्ण सत्कार

कामगारांच्या हक्कांसाठी संघर्ष ते मराठी साहित्याची सेवा; बहुआयामी कार्याचा महापालिकेकडून सन्मान

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड । प्रतिनिधी

कामगार चळवळ, सामाजिक व राजकीय क्षेत्र तसेच मराठी साहित्यविश्वात दीर्घकाळ उल्लेखनीय योगदान देणारे मोशी येथील ज्येष्ठ साहित्यिक, कामगार नेते आणि पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेचे माजी नगरसेवक अरुण तुकाराम बोऱ्हाडे यांचा आज महापालिका सभेत मान्यवरांच्या उपस्थितीत सन्मानपूर्वक सत्कार करण्यात आला.

अरुण बोऱ्हाडे यांनी आपल्या प्रदीर्घ सार्वजनिक जीवनात कामगार, कष्टकरी आणि सर्वसामान्यांच्या प्रश्नांना सातत्याने वाचा फोडली. महापालिकेचे नगरसेवक म्हणून कार्यरत असताना त्यांनी शहरातील विविध नागरी व सामाजिक प्रश्नांच्या सोडवणुकीसाठी योगदान दिले. तसेच पुणे जिल्हा वीज वितरण समितीचे सदस्य म्हणूनही त्यांनी जबाबदारी सांभाळली.

पिंपरी-चिंचवडच्या औद्योगिक जडणघडणीशी निगडित असलेल्या कामगार चळवळीत बोऱ्हाडे यांचे योगदान विशेष उल्लेखनीय राहिले आहे. हिंदुस्थान अँटिबायोटिक्स कामगार संघटनेचे सरचिटणीस म्हणून त्यांनी दीर्घकाळ नेतृत्व केले. सन २००३ मधील हिंदुस्थान अँटिबायोटिक्स कंपनीतील कामगार आंदोलनासह बजाज ऑटो, फोर्स मोटर्स, सेंच्युरी एन्का तसेच चाकण औद्योगिक पट्ट्यातील कामगारांच्या विविध प्रश्नांसाठी त्यांनी संघर्ष केला. कामगारांना त्यांचे न्याय्य हक्क मिळवून देण्यासाठी त्यांनी संघटनात्मक पातळीवर सातत्याने प्रयत्न केले. श्रमिक एकता महासंघाच्या माध्यमातूनही त्यांनी कामगार चळवळीला संघटित बळ देण्याचे कार्य केले.

कामगार व सामाजिक चळवळीबरोबरच मराठी साहित्य क्षेत्रातही बोऱ्हाडे यांनी स्वतंत्र ठसा उमटविला आहे. इंद्रायणी साहित्य परिषदेची स्थापना करून साहित्यिक, लेखक आणि नवोदित प्रतिभावंतांना व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य त्यांनी केले. त्यांच्या साहित्यिक आणि सामाजिक योगदानाची विविध संस्थांनी पुरस्कारांच्या माध्यमातून दखल घेतली आहे. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा आणि कार्याचा वेध घेणारा 'अरुणगंध' हा गौरवग्रंथही प्रकाशित करण्यात आला आहे.

कामगारांच्या न्याय्य हक्कांसाठी केलेला संघर्ष, लोकप्रतिनिधी म्हणून केलेली जनसेवा आणि मराठी भाषा-साहित्याच्या संवर्धनासाठी दिलेले योगदान अशा विविध क्षेत्रांतील त्यांच्या प्रदीर्घ कार्याचा गौरव म्हणून महापालिका सभेत त्यांचा सत्कार करण्यात आला.

यावेळी उपस्थित पदाधिकारी आणि नगरसदस्यांनी अरुण बोऱ्हाडे यांच्या कार्याचा गौरव करत त्यांच्या सामाजिक बांधिलकीचे आणि साहित्यिक योगदानाचे कौतुक केले. कामगार चळवळ आणि साहित्यविश्व या दोन्ही क्षेत्रांत सातत्याने कार्यरत राहून समाजहिताचा विचार पुढे नेणाऱ्या व्यक्तिमत्त्वाचा महापालिकेने केलेला हा सन्मान प्रेरणादायी असल्याची भावना यावेळी व्यक्त करण्यात आली.

'विरोधकांना निवडणुकीच्या वेळीच लाडकी बहीण आठवते'; संजय राऊतांचा घणाघात

'शिवसेनेने आधी काम केले, मग मतं मागितली'; 'उद्धव श्री पुरस्कार' सोहळ्यात सत्ताधाऱ्यांवर निशाणा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड । प्रतिनिधी

शिवसेनेने आधी काम केले आणि मग मतं मागितली; मात्र विरोधकांना निवडणुकीच्या वेळीच 'लाडकी बहीण' आठवते, अशी बोचरी टीका शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे खासदार संजय राऊत यांनी केली. पिंपरी-चिंचवड शहर शिवसेनेच्या वतीने आयोजित 'उद्धव श्री पुरस्कार २०२६' वितरण सोहळ्यात ते बोलत होते.

कलाकार, क्रीडापटू, साहित्यिक आणि सामाजिक कार्यकर्त्यांना राजाश्रय मिळाला पाहिजे, अशी भूमिका राऊत यांनी मांडली. हिंदूहृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे यांनी नेहमीच कर्तृत्ववान व्यक्तींचा सन्मान केला. रक्तदान आणि आरोग्य शिबिरांची चळवळ त्यांनी सुरू केली. त्याच परंपरेत उद्धव ठाकरे जबाबदारीने काम करीत आहेत, असे ते म्हणाले.

कोरोना काळातील उद्धव ठाकरे यांच्या कामाचाही राऊत यांनी उल्लेख केला. संपूर्ण जग ठप्प असताना त्यांनी महाराष्ट्रातील जनतेची कुटुंबाप्रमाणे जबाबदारी घेतल्याचा दावा त्यांनी केला. जिथे संकट तिथे शिवसेना या भूमिकेतून सर्वसामान्यांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी पक्ष काम करत असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

उद्धव ठाकरे यांच्या वाढदिवसानिमित्त आयोजित या पुरस्कार सोहळ्यात वैद्यकीय, साहित्य, कामगार, सामाजिक, क्रीडा, कृषी आणि कला क्षेत्रातील उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या व्यक्तींचा सन्मान करण्यात आला. डॉ. संतोष लाटकर, डॉ. रोहन काटे, प्रा. तुकाराम पाटील, काशिनाथ नखाते, प्रीती वैद्य, चांद पाशा अहमद हुसेन तांबोळी, पै. योगेश्वर तापकीर, भाग्यश्री मोरे, रामदास काटे, डॉ. संजीव कुमार पाटील, शौर्या भरणे आणि रियाज शेख यांना पुरस्कार प्रदान करण्यात आले.

माजी खासदार विनायक राऊत यांनीही सरकारवर निशाणा साधला. राजकारणात सध्या पुढे पुढे करणाऱ्यांचे दिवस आहेत आणि प्रामाणिक माणसांच्या पदरी उपेक्षा पडत आहे, अशी टीका त्यांनी केली. महाराष्ट्रातील उद्योगांबाबतही त्यांनी गंभीर प्रश्न उपस्थित केले. राज्यात ३६ हजार उद्योग बंद पडल्याचा दावा करत उद्योजकांना दिलासा देण्याऐवजी त्यांना त्रास दिला जात असल्याचे ते म्हणाले.

शहरप्रमुख चेतन पवार यांनी पुरस्कार हा सामाजिक कार्याचा सन्मान असल्याचे सांगितले. कोरोना काळात जोखीम पत्करून काम करणाऱ्या अनेकांचा या माध्यमातून गौरव करण्यात आल्याचे त्यांनी नमूद केले.

दरम्यान, वाकड, पुनावळे, ताथवडे, पिंपळे सौदागर आणि पिंपळे निलख परिसरातील युवक-युवतींनी शिवसेनेत प्रवेश केला. राऊत यांनी त्यांचे स्वागत केले.

चौकट : 'फुटीर गटाला युक्तिवाद करता येणार नाही'

शिवसेना पक्षफुटीच्या न्यायालयीन प्रकरणावर बोलताना संजय राऊत यांनी शिंदे गटावरही तीव्र शब्दांत हल्ला चढवला. आमच्या पक्षाचा न्यायालयातील युक्तिवाद संपला आहे. फुटीर गट सर्वोच्च न्यायालयात युक्तिवाद करू शकत नाही; ते केवळ त्यांचे म्हणणे मांडू शकतात, असा दावा त्यांनी केला.

सुरत, गुवाहाटी आणि गोवा दौऱ्यांचा संदर्भ देत राऊत यांनी फुटीर गटाच्या भूमिकेवर बोचरी टीका केली. ते कुठे, कसे आणि किती गेले, हे न्यायालयासमोर सांगू शकतात; पण त्याला युक्तिवाद म्हणता येणार नाही, असे ते म्हणाले.

राजकीय आरोप-प्रत्यारोपांमध्ये 'उद्धव श्री पुरस्कार' सोहळ्याला शिवसेनेने सामाजिक कार्याचा गौरव आणि आगामी राजकीय संघर्षाची भूमिका मांडण्यासाठीचे व्यासपीठ बनविल्याचे चित्र यावेळी दिसून आले.

शहर अभियंतापदी नियुक्तीबद्दल मनोज सेठिया यांचा महापालिका सभेत सत्कार

शहराच्या विकासाला अधिक गती देण्याची अपेक्षा; भावी वाटचालीस शुभेच्छा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड । प्रतिनिधी

पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेच्या शहर अभियंतापदी मनोज सेठिया यांची नियुक्ती झाल्याबद्दल आज झालेल्या महापालिका सभेत महापौर रवि लांडगे यांच्या हस्ते त्यांचा सन्मानपूर्वक सत्कार करण्यात आला. यावेळी त्यांच्या आजवरच्या प्रशासकीय व अभियांत्रिकी सेवेचे कौतुक करत त्यांच्या भावी वाटचालीस शुभेच्छा देण्यात आल्या.

पिंपरी-चिंचवड हे वेगाने विकसित होणारे शहर असून वाढत्या नागरीकरणामुळे शहरातील पायाभूत सुविधा सक्षम करण्याचे मोठे आव्हान महापालिकेसमोर आहे. विकासकामांची गुणवत्ता कायम राखणे, विविध प्रकल्पांचे नियोजन प्रभावीपणे करणे आणि प्रलंबित कामांना गती देणे यामध्ये शहर अभियंत्याची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची आहे. मनोज सेठिया यांच्या प्रशासकीय व अभियांत्रिकी अनुभवाचा शहराच्या सर्वांगीण विकासासाठी निश्चितच उपयोग होईल, असा विश्वास यावेळी व्यक्त करण्यात आला.

शहराच्या भविष्यातील गरजा लक्षात घेऊन दर्जेदार पायाभूत सुविधा उभारणे, विकासकामांमध्ये पारदर्शकता व गुणवत्ता राखणे आणि नागरिकांना अधिक सक्षम नागरी सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी त्यांच्या कार्यकाळात सकारात्मक योगदान मिळेल, अशी अपेक्षा पदाधिकारी व नगरसदस्यांनी व्यक्त केली.

पिंपरी-चिंचवडमध्ये रस्ते, पूल, पाणीपुरवठा, जलनिस्सारण, वाहतूक व्यवस्था तसेच विविध महत्त्वाकांक्षी पायाभूत प्रकल्प सुरू आहेत. या पार्श्वभूमीवर शहर अभियंता म्हणून सेठिया यांच्यावर महत्त्वाची जबाबदारी असणार आहे. नियोजनबद्ध विकास, तांत्रिक गुणवत्ता आणि वेळेत कामे पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने त्यांच्या नेतृत्वाकडून अपेक्षा व्यक्त करण्यात आल्या.

यावेळी उपमहापौर शर्मिला बाबर, सभागृह नेते प्रशांत शितोळे, स्थायी समिती सभापती अभिषेक बारणे, विरोधी पक्षनेते भाऊसाहेब भोईर, महापालिका आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी, शिवसेना गटनेते विश्वजीत बारणे, आरपीआय गटनेते कुणाल वाव्हळकर, नगरसचिव अण्णा बोदडे यांच्यासह विविध पदाधिकारी, नगरसदस्य आणि महापालिका अधिकारी उपस्थित होते.

महापालिका प्रशासन आणि लोकप्रतिनिधी यांच्या समन्वयातून शहराच्या विकासाला अधिक गती मिळावी, तसेच नागरिकांच्या अपेक्षांना प्राधान्य देत दर्जेदार नागरी सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात, अशी अपेक्षा व्यक्त करत उपस्थितांनी मनोज सेठिया यांना शहर अभियंता म्हणून पुढील कार्यकाळासाठी मनःपूर्वक शुभेच्छा दिल्या.

पीसीईटी-इंडोनेशिया विद्यापीठाच्या सहयोगातून विद्यार्थ्यांसाठी मानसिक आरोग्य मार्गदर्शिकेचे प्रकाशन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी चिंचवड : प्रतिनिधी

पिंपरी चिंचवड एज्युकेशन ट्रस्ट (पीसीईटी)च्या विविध शैक्षणिक संस्थांमध्ये नावीन्य, संशोधनातील उत्कृष्टता, आंतरविद्याशाखीय शिक्षण आणि जागतिक स्तरावरील शैक्षणिक सहकार्याला चालना देण्यासाठी विविध उपक्रम राबविले जात आहेत. याच उपक्रमांतर्गत इंडोनेशियातील युनिव्हर्सिटी ऑफ नेगेरी, जकार्ता यांच्या सहकार्याने विद्यापीठीन विद्यार्थ्यांसाठी मानसिक आरोग्य आणि मानसशास्त्रीय प्रथमोपचारावर आधारित मार्गदर्शक पुस्तिकेचे प्रकाशन करण्यात आले.

इंडोनेशियातील युनिव्हर्सिटी ऑफ नेगेरी, जकार्ता यांच्या शिष्टमंडळाने पीसीईटीला नुकतीच भेट दिली. या भेटीदरम्यान दोन्ही संस्थांमधील शैक्षणिक, सांस्कृतिक आणि संशोधन क्षेत्रातील भागीदारी अधिक दृढ करण्याबाबत चर्चा झाली. तसेच जागतिक स्तरावरील सहकार्याच्या नव्या संधींचा शोध घेण्यावरही विचारविनिमय करण्यात आला.

यावेळी 'डीींअीेंळपस चळपवी: अ झअॅरलींळलरश्र त्र्ीळवश ीं झीूलहेश्रेसळलरश्र रपव चशपींरश्र कशरश्रींह त्र्ळअीीं अळव षेअॅ णपळींशअीळीं डींवशपींं' या मार्गदर्शक पुस्तिकेचे प्रकाशन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना मानसिक आरोग्याशी संबंधित प्राथमिक माहिती मिळावी, मानसिक तणावाच्या परिस्थितीत योग्य पावले उचलता यावीत आणि गरजेनुसार मदत घेण्याबाबत जागरूकता निर्माण व्हावी, या उद्देशाने ही पुस्तिका तयार करण्यात आली आहे.

या उपक्रमामुळे विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासोबतच मानसिक आरोग्याबाबत संवेदनशील आणि सकारात्मक वातावरण निर्माण करण्यास मदत होईल, असा विश्वास यावेळी व्यक्त करण्यात आला. शिक्षणासोबत विद्यार्थ्यांचे मानसिक स्वास्थ्यही महत्त्वाचे असल्याने अशा प्रकारचे आंतरराष्ट्रीय सहकार्य उपयुक्त ठरणार आहे. या शिष्टमंडळाने पीसीसीओईला भेट देऊन विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. विद्यार्थ्यांनीही तज्ज्ञांशी विविध विषयांवर चर्चा केली. या संवादातून मानसिक आरोग्य, मानसशास्त्रीय प्रथमोपचार तसेच विद्यार्थी जीवनातील तणावाचे व्यवस्थापन याबाबत मार्गदर्शन मिळाले.

यावेळी पीसीईटीचे कार्यकारी संचालक डॉ. गिरीश देसाई, युनिव्हर्सिटी ऑफ नेगेरी, जकार्ता येथील क्लिनिकल सायकॉलॉजिस्ट डॉ. इरियानी इंद्री हॅपसारी, क्लिनिकल सायकॉलॉजिस्ट डेविंटा अरियानी, एज्युकेशनल सायकॉलॉजिस्ट डॉ. डीस्यांती, न्यूरोसायकॉलॉजिस्ट डॉ. रत्ना ड्याह सूर्यरात्री, विद्यार्थी प्रतिनिधी डॅरिएल रास्या, पीसीईटीच्या सेंटर फॉर युरोपियन स्टडीजच्या प्रमुख डॉ. ऐश्वर्या गोपालकृष्णन, पीसीयूचे आंतरराष्ट्रीय संबंध संचालक डॉ. शंकर देवसरकर, विज्ञान शाखेच्या अधिष्ठाता व विभागप्रमुख प्रा. रुची कुथियाला, सौरभ चव्हाण आदी उपस्थित होते.

पीसीईटीचे अध्यक्ष ज्ञानेश्वर लांडगे, उपाध्यक्ष पद्माताई भोसले, सचिव विठ्ठल काळभोर, खजिनदार शांताराम गराडे, विश्वस्त हर्षवर्धन पाटील, उद्योजक नरेंद्र लांडगे, अजिंक्य काळभोर आणि कार्यकारी संचालक डॉ. गिरीश देसाई यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा शैक्षणिक दौरा आयोजित करण्यात आला होता. शैक्षणिक सहकार्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना जागतिक स्तरावरील ज्ञान, अनुभव आणि संधी उपलब्ध करून देण्याबरोबरच त्यांच्या मानसिक आरोग्याचीही काळजी घेण्याच्या दिशेने हा उपक्रम महत्त्वपूर्ण पाऊल ठरणार आहे.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स अॅण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

हॉस्पिटलमध्ये गंभीर रुग्णाला दाखल करण्यावरून वाद; महिला डॉक्टरला सहकाऱ्याकडूनच मारहाण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

गुजरातमधील राजकोट शासकीय रुग्णालयामध्ये गंभीर रुग्णाला दाखल करण्यावरून झालेल्या वादात एका २६ वर्षीय निवासी महिला डॉक्टरला तिच्याच सहकाऱ्याने शिवीगाळ करून कानशिलात लगावली. ही घटना गुरुवारी संध्याकाळी हॉस्पिटलच्या आपत्कालीन विभागात घडली. या प्रकरणी प्रद्युम्न नगर पोलिसांनी डॉ. अश्विन रमानी यांच्याविरोधात भारतीय न्याय संहितेच्या कलम ११५(२), ३५२ आणि ३५१(२) अंतर्गत एफआयआर दाखल केला आहे. याबद्दल सविस्तर वृत्त टाइम्स ऑफ इंडियाने दिले आहे. व्हेंटिलेटरची गरज असलेल्या रुग्णावरून वाद तक्रारदार डॉक्टर कृषा सिंगला यांच्या म्हणण्यानुसार, एका वृद्ध महिला रुग्णाला गंभीर अवस्थेत हॉस्पिटलमध्ये आणण्यात आले होते. रुग्णाला व्हेंटिलेटरची आवश्यकता असल्याने तिला आपत्कालीन वॉर्डमध्ये दाखल करण्याची गरज होती. डॉ. सिंगला यांनी ड्युटीवर असलेले डॉक्टर रमानी यांच्याकडे रुग्णाला इमर्जन्सी वॉर्डमध्ये दाखल करण्याची विनंती केली.

कायदा लागू होण्यापूर्वीच गुन्हा दाखल? रिपब्लिकन पार्टीची चौकशीची मागणी

धर्मांतर कायद्यानुसार दाखल गुन्हा रद्द करण्याची मागणी; अन्यथा तीव्र आंदोलनाचा इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

महाराष्ट्रात नव्या धर्मांतरविरोधी कायद्याच्या अंमलबजावणीच्या पार्श्वभूमीवर पुण्यातील खडकी पोलीस ठाण्यात दाखल करण्यात आलेला गुन्हा रद्द करावा, अशी मागणी रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया (आठवले) च्या वतीने करण्यात आली आहे. याबाबत पक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांनी पुणे शहर पोलीस आयुक्तांना निवेदन देत प्रकरणाची तातडीने चौकशी करण्याची मागणी केली.

पुणे शहराध्यक्ष संजय सोनवणे यांच्या नेतृत्वाखाली हे निवेदन सादर करण्यात आले. यावेळी प्रदेश सचिव बाळासाहेब जानराव, पुणे शहर सचिव महिपाल वाघमारे, शाम सदाफुले, ख्रिश्चन आघाडीचे पुणे शहर उपाध्यक्ष इशु दोरोस्वामी, शहर सचिव स्टॅनली मेथन यांच्यासह पक्षाचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

पक्षाच्या निवेदनानुसार, राज्यातील धर्मांतरविषयक नवीन कायदा २८ ऑगस्ट २०२६पासून लागू होणार असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. मात्र, या कायद्याच्या तरतुदींनुसार खडकी पोलीस ठाण्यात १८ ऑगस्ट २०२६ रोजीच गुन्हा दाखल करण्यात आल्याचा दावा रिपब्लिकन पार्टीने केला आहे.

कायदा अस्तित्वात येण्यापूर्वीच त्याअंतर्गत गुन्हा दाखल करण्यात आला असल्यास हा गंभीर कायदेशीर आणि प्रशासकीय प्रश्न ठरू शकतो, असा दावा पक्षाने केला आहे. त्यामुळे संबंधित प्रकरणाची कागदपत्रे, गुन्हा दाखल करण्याची प्रक्रिया आणि त्यासाठी वापरण्यात आलेल्या कायदेशीर तरतुदींची सखोल पडताळणी करावी, अशी मागणी निवेदनातून करण्यात आली आहे.

कायदा लागू होण्यापूर्वीच त्याचा वापर करून गुन्हा दाखल करण्यात आला असेल, तर संबंधित प्रकरणाची जबाबदारी निश्चित झाली पाहिजे, अशी भूमिका पक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांनी मांडली. पोलिसांनी या प्रकरणाची तातडीने चौकशी करून वस्तुस्थिती स्पष्ट करावी आणि कायदेशीरदृष्ट्या चुकीच्या पद्धतीने गुन्हा दाखल झाला असल्यास तो रद्द करावा, अशी मागणी करण्यात आली.

दरम्यान, या प्रकरणावर तातडीने योग्य ती कार्यवाही न झाल्यास पुणे शहर रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया (आठवले) च्या वतीने तीव्र निदर्शने करण्यात येतील, असा इशारा निवेदनातून देण्यात आला आहे.

धर्मांतरासारख्या संवेदनशील विषयावर कायद्याची अंमलबजावणी करताना घटनात्मक अधिकार, कायदेशीर प्रक्रिया आणि नागरिकांच्या स्वातंत्र्याचा समतोल राखला जावा, अशी अपेक्षाही पक्षाच्या पदाधिकाऱ्यांनी व्यक्त केली. त्यामुळे या प्रकरणात पोलिस प्रशासन पुढील कोणती भूमिका घेते, याकडे आता लक्ष लागले आहे.

लोणावळ्यातील 'ग्लास स्कायवॉक' प्रकल्पाला गती

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

लोणावळ्याला येणाऱ्या पर्यटकांचे मुख्य आकर्षण असलेल्या कुरवंडे परिसरातील टायगर आणि लायन्स पॉईंट येथील प्रस्तावित १२५ मीटर लांबीच्या बहुप्रतीक्षित 'ग्लास स्कायवॉक' प्रकल्पाला गती मिळाली आहे. सार्वजनिक-खासगी भागीदारी (पीपीपी) तत्त्वावर उभारण्यात येणाऱ्या या प्रकल्पाच्या निविदेचा मसुदा अंतिम करण्यात आला असून, लवकरच यासाठी 'आरएफपी' (रिक्वेस्ट फॉर प्रपोजल) निविदा प्रसिद्ध केली जाणार आहे.

पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या (पीएमआरडीए) आकुर्डी येथील कार्यालयात यासंदर्भात निविदा छाननी समितीच्या बैठकीत हा निर्णय घेण्यात आला. या बैठकीस 'पीएमआरडीए'चे महानगर आयुक्त डॉ. डॉ. अभिजित चौधरी, जिल्हाधिकारी जितेंद्र डुडी आणि अतिरिक्त महानगर आयुक्त के. मंजुलक्ष्मी उपस्थित होते.

बैठकीत पीपीपी तत्त्वावरील निविदेच्या मसुद्यावर सविस्तर चर्चा करण्यात आली. हा मसुदा पुढील कार्यवाहीसाठी सादर करण्यास तसेच मंजुरीची प्रक्रिया तातडीने पूर्ण करण्याचे आदेश देण्यात आले. या प्रकल्पाला आवश्यक तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाली असून, दर विश्लेषणही पूर्ण झाले आहे. त्यामुळे आगामी काही दिवसांत अंतिम तांत्रिक मान्यतेसह प्रत्यक्ष निविदा प्रक्रिया सुरू होणार असल्याचे पीएमआरडीएच्या अधिकाऱ्यांकडून सांगण्यात आले.

जिल्ह्यातील तीर्थक्षेत्र आणि पर्यटनस्थळ परिसर विकास' योजनेअंतर्गत हाती घेण्यात आलेल्या या महत्त्वाकांक्षी प्रकल्पात २३ मीटर लांबीच्या 'कँटिलीव्हर' भागासह १२५ मीटर लांबीच्या काचेच्या पुलाचा समावेश आहे.

याशिवाय, पर्यटकांसाठी आकर्षक प्रवेशद्वार, व्ह्यूइंग गॅलरी, भव्य रेस्टॉरंट, आधुनिक पार्किंग व्यवस्था, स्वतंत्र वीज उपकेंद्र, सुसज्ज स्वच्छतागृहे आणि परिसराचे व्यापक सुशोभीकरण केले जाणार आहे.

सत्संगानंतर कैद्यांचा दुष्कर्म आणि वाईट सवयी सोडण्याचा संकल्प

येरवडा कारागृहातील कैद्यांना आध्यात्मिक मार्गदर्शन; सकारात्मक जीवन जगण्याची प्रेरणा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

ओतूर : प्रतिनिधी

पुण्यातील येरवडा मध्यवर्ती कारागृहात गुरुवारी (दि. २०) जगद्गुरू तत्त्वदर्शी संत रामपालजी महाराज यांच्या वतीने एकदिवसीय सत्संगाचे आयोजन करण्यात आले. या सत्संगाला कारागृहातील कैद्यांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून आध्यात्मिक मार्गदर्शन घेतले. सत्संगानंतर अनेक कैद्यांनी दुष्कर्म आणि वाईट सवयी सोडून सकारात्मक जीवन जगण्याचा संकल्प केल्याचे आयोजकांकडून सांगण्यात आले.

सत्संगाच्या माध्यमातून संत रामपालजी महाराज यांनी ज्ञान आणि सद्विचारांच्या अभावामुळे मनुष्याकडून चुकीची कृत्ये घडतात, असा संदेश दिला. पवित्र सद्ग्रंथांच्या आधारे भक्तिमार्गाचा अवलंब केल्यास व्यक्तीला आत्मपरीक्षणाची आणि चांगल्या आचरणाची प्रेरणा मिळते, असेही यावेळी सांगण्यात आले.

कारागृहातील कैद्यांसाठी अशा प्रकारचे आध्यात्मिक आणि सकारात्मक विचारांचे कार्यक्रम मानसिक परिवर्तनासाठी उपयुक्त ठरू शकतात. चुकीच्या सवयींपासून दूर राहून चांगले आचरण, संयम आणि सकारात्मक विचार अंगीकारण्याचा संदेश या सत्संगातून देण्यात आला.

यावेळी कारागृह प्रशासनाकडूनही या उपक्रमाचे स्वागत करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या शेवटी कारागृह अधीक्षकांनी सत्संग चांगला झाला असून, कैद्यांना चांगले जीवन जगण्यासाठी त्यातून प्रेरणा मिळेल, अशी भावना व्यक्त केली. अशा प्रकारच्या सत्संगाचे आयोजन नियमितपणे, शक्यतो दर महिन्याला व्हावे, अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केल्याचे आयोजकांनी सांगितले.

सत्संगासाठी उपस्थित राहिलेल्या कैद्यांनी आध्यात्मिक विचार ऐकून आत्मपरीक्षण करण्याची संधी मिळाल्याची भावना व्यक्त केली. जीवनातील चुकीच्या मार्गापासून दूर जाऊन सकारात्मक विचार आणि चांगल्या सवयी अंगीकारण्याचा निर्धार त्यांनी व्यक्त केला.

उपस्थित कैद्यांना संत रामपालजी महाराज यांनी लिखित विविध साहित्य उपलब्ध करून देण्यात आले. कारागृहातील कैद्यांच्या पुनर्वसन प्रक्रियेला सकारात्मक विचारांची जोड देण्यासाठी अशा उपक्रमांचे आयोजन महत्त्वपूर्ण ठरू शकते, अशी भावना आयोजकांनी व्यक्त केली.

कैद्यांचे पुनर्वसन केवळ शिक्षा भोगण्यापुरते मर्यादित न राहता त्यांच्यात सकारात्मक बदल घडवून आणण्याच्या दिशेने झाले, तर त्याचा समाजालाही दीर्घकालीन फायदा होऊ शकतो. या पार्श्वभूमीवर येरवडा कारागृहातील हा आध्यात्मिक उपक्रम चर्चेचा विषय ठरला आहे.

विनाअनुदानित शाळांतील कर्मचाऱ्यांना सुधारित वेतनश्रेणीचा हक्क; सर्वोच्च न्यायालयाचा महत्त्वपूर्ण निर्णय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

महाराष्ट्रातील विनाअनुदानित खासगी शाळांमध्ये कार्यरत शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारित वेतनश्रेणीनुसार वेतन देणे ही संबंधित संस्थांची कायदेशीर जबाबदारी असल्याचे सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयातून स्पष्ट झाले आहे. त्यामुळे राज्यातील विनाअनुदानित शाळांमध्ये कार्यरत सुमारे ३ लाख ५७ हजार कर्मचाऱ्यांना या निर्णयाचा लाभ होण्याची शक्यता आहे.

खासगी विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थांनी कायद्यातील तरतुदींनुसार शिक्षकांना निर्धारित वेतनश्रेणी देणे बंधनकारक आहे. संबंधित संस्थांनी वेतनश्रेणीची अंमलबजावणी केली नाही, तर त्याविरोधात उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल करता येते, असे सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. शिक्षण देणारी मान्यताप्राप्त संस्था सार्वजनिक कर्तव्य बजावत असल्याने, कायद्याने निर्माण केलेल्या हक्कांच्या अंमलबजावणीसाठी न्यायालयीन हस्तक्षेप शक्य असल्याचे न्यायालयाने नमूद केले.

५ ऑगस्ट २०२६ रोजीचा निर्णय

सियाराम एज्युकेशन सोसायटी विरुद्ध छाया डी.ओ./बळीराम धधे, मायर्स एमआयटी पुणे आणि स्वामी विवेकानंद अकॅडमी, चिकलगाव-औरंगाबाद विरुद्ध अनिल काळे आदी प्रकरणांमध्ये सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्ती मनोज मिश्रा आणि न्यायमूर्ती विजय बिश्नोई यांच्या खंडपीठाने ५ ऑगस्ट २०२६ रोजी महत्त्वपूर्ण निर्णय दिला.

या प्रकरणात शिक्षकांनी महाराष्ट्र कर्मचारी खासगी शाळा (सेवेच्या अटी) विनियमन अधिनियम, १९७७ आणि त्याअंतर्गत करण्यात आलेल्या १९८१ च्या नियमांनुसार निर्धारित वेतनश्रेणी लागू करण्याची मागणी केली होती. सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले की, शिक्षकांचा वेतनाचा हक्क जर कायदा किंवा नियमांतून निर्माण होत असेल, तर तो हक्क लागू करून घेण्यासाठी खासगी विनाअनुदानित संस्थेविरुद्ध रिट याचिका दाखल करता येते.

संस्थांना वेतनश्रेणी लागू करणे बंधनकारक

महाराष्ट्र खासगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) विनियमन अधिनियम, १९७७ मधील तरतुदींनुसार राज्यातील खासगी शाळांना, अनुदान मिळत असो अथवा नसो, कायद्यातील सेवा अटी लागू होतात. १९८१ च्या नियमांमध्ये शिक्षक तसेच शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनश्रेणीची तरतूद करण्यात आली आहे. कायद्यानुसार निर्धारित वेतनापेक्षा कमी वेतन दिल्यास शिक्षण विभागाला संबंधित संस्थेला योग्य वेतन देण्याचे निर्देश देण्याचा अधिकार आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाच्या या निर्णयामुळे विनाअनुदानित शाळांतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनविषयक हक्कांना मोठे कायदेशीर बळ मिळाले आहे. तसेच खासगी संस्था असल्याच्या कारणावरून कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या वैधानिक हक्कांपासून वंचित ठेवता येणार नसल्याचे या निर्णयातून अधोरेखित झाले आहे.

शिक्षकांसाठी मोठा दिलासा

या निर्णयामुळे राज्यातील विनाअनुदानित शाळांमधील हजारो शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारित वेतनश्रेणी, त्यानुसार वेतन आणि लागू असल्यास थकीत वेतनाच्या मागणीसाठी न्यायालयीन मार्ग उपलब्ध झाला आहे. मात्र, प्रत्येक कर्मचाऱ्याचा प्रत्यक्ष वेतनहक्क संबंधित पद, नियुक्ती, लागू नियम आणि संस्थेच्या परिस्थितीनुसार तपासावा लागेल.

ज्या हातांनी चूक केली, त्याच हातांनी घडतोय बाप्पा!

येरवडा कारागृहात 'प्रायश्चित्तातून परिवर्तन'

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

गुन्ह्याची शिक्षा भोगताना माणूस संपत नाही; त्याला बदलण्याची संधी मिळाली तर त्याच हातांतून नव्या आयुष्याची सुरुवात होऊ शकते. येरवडा मध्यवर्ती कारागृहातील कैद्यांनी साकारलेल्या गणेशमूर्ती हा त्याच परिवर्तनाचा प्रेरणादायी संदेश देत आहेत. ज्या हातांनी कधीकाळी चूक केली, त्याच हातांनी आज विघ्नहर्ता गणेशाची मूर्ती घडवली जात आहे.

महाराष्ट्र कारागृह प्रशासन, पुण्यातील भोई प्रतिष्ठान आणि आदर्श मित्र मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने मागील काही वर्षांपासून 'प्रेरणापथ' हा उपक्रम राबविला जात आहे. शिक्षा भोगणाऱ्या कैद्यांमध्ये सकारात्मक विचार निर्माण करणे, त्यांना कौशल्याची नवी दिशा देणे आणि शिक्षा पूर्ण झाल्यानंतर समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आत्मविश्वासाने पुनरागमन करण्यासाठी तयार करणे, हा या उपक्रमाचा उद्देश आहे.

यंदा या उपक्रमांतर्गत कैद्यांना गणेशमूर्ती निर्मितीचे प्रशिक्षण देण्यात आले. प्रसिद्ध शिल्पकार विवेक खटावकर, विराज खटावकर, पुंडलिक खलोलकर आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी कैद्यांना मूर्तीकलेचे बारकावे शिकवले. प्रशिक्षणातून कैद्यांनी साकारलेल्या मूर्ती पाहिल्यानंतर 'गुन्हेगार' या एका ओळखीपलीकडे त्यांच्यातील कलाकार आणि माणूसही दिसून येतो.

विशेष म्हणजे या गणेशमूर्ती पर्यावरणपूरक शाडू मातीपासून तयार करण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे या उपक्रमाला सामाजिक पुनर्वसनासोबत पर्यावरण संवर्धनाचीही जोड मिळाली आहे.

कैद्यांच्या हातून तयार झालेल्या या मूर्ती आता नागरिकांसाठी विक्रीस उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. पुणे शहरातील गायत्री क्लिनिक, खडक माळ, राष्ट्रभूषण चौक, शिवाजी रोड येथे स्टॉल उभारण्यात आला आहे. पुणेकरांनी या मूर्ती खरेदी करून घरात बाप्पाची प्रतिष्ठापना करावी, असे आवाहन कारागृह सुधार सेवा विभागाचे अप्पर पोलिस महासंचालक डॉ. सुहास वारके, पोलिस महानिरीक्षक योगेश देसाई, येरवडा मध्यवर्ती कारागृहाचे अधीक्षक सुनील ढमाळ आणि अतिरिक्त अधीक्षक पल्लवी कदम यांनी केले आहे.

कारागृह म्हणजे केवळ चार भिंती आणि शिक्षा नव्हे, तर चुकीनंतर सुधारण्याची संधी देणारी व्यवस्थाही असू शकते, हे 'प्रेरणापथ'मधून अधोरेखित होते. एखाद्या व्यक्तीने गुन्हा केला म्हणून त्याच्यातील प्रत्येक चांगली शक्यता संपतेच असे नाही. योग्य मार्गदर्शन, कौशल्य प्रशिक्षण आणि समाजाकडून स्वीकार मिळाला तर पुनर्वसनाची प्रक्रिया अधिक परिणामकारक होऊ शकते.

गणेशोत्सवात आपण विघ्नहर्त्याची पूजा करतो. यंदा मात्र येरवड्यातील या गणेशमूर्तींकडे पाहताना आणखी एका अर्थाने बाप्पाची आठवण होतेविघ्न फक्त बाहेरचे नसतात; चुकीच्या मार्गावर गेलेल्या आयुष्याला योग्य दिशा देणे, हेही एक मोठे विघ्न दूर करणेच आहे.

येरवड्यातील कैद्यांच्या हातून साकारलेला बाप्पा म्हणूनच केवळ मातीची मूर्ती नाही; तो प्रायश्चित्त, कौशल्य, आत्मविश्वास आणि नव्या आयुष्याच्या शक्यतेचा संदेश घेऊन पुणेकरांच्या घराघरात पोहोचत आहे.

हवेली-खेड महसूल कार्यालयांतील 'एजंटगिरी' रडारवर

महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे स्वतः चौकशी करणार; दोषींवर कठोर कारवाईचा इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

हवेली आणि खेड प्रांताधिकारी कार्यालयांमध्ये सुरू असल्याच्या तक्रारी असलेल्या कथित अनधिकृत 'एजंटगिरी'ची राज्य सरकारने गंभीर दखल घेतली आहे. महसूल विभागातील गैरप्रकारांची महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे स्वतः चौकशी करणार असून, चौकशीत दोषी आढळणाऱ्यांवर कठोर कायदेशीर कारवाई केली जाईल, असा इशारा त्यांनी दिल्याचे समोर आले आहे.

हवेली आणि खेड तालुक्यांतील जमिनीशी संबंधित विविध प्रकरणे, प्रलंबित वाद आणि महसूलविषयक कामकाजाच्या पार्श्वभूमीवर काही खाजगी व्यक्ती शासकीय कार्यालयांमध्ये हस्तक्षेप करत असल्याच्या तक्रारी पुढे आल्या आहेत. विशेषतः प्रकरणांवर अंतिम निर्णय होण्यापूर्वी काही कथित एजंट पक्षकारांशी संपर्क साधत असल्याचे आरोप करण्यात आले आहेत.

पक्षकारांना तडजोडीसाठी प्रवृत्त करून शासकीय प्रक्रियेच्या नावाखाली आर्थिक व्यवहार केले जात असल्याचा गंभीर आरोपही करण्यात आला आहे. मात्र, या आरोपांची अधिकृत चौकशी होऊनच त्यातील तथ्य स्पष्ट होणार आहे.

खासगी व्यक्तींच्या वावरावर प्रश्नचिन्ह

शासकीय कार्यालयांमध्ये अधिकृत कर्मचारी आणि अधिकाऱ्यांव्यतिरिक्त खाजगी व्यक्तींचा वावर असल्याच्या तक्रारींमुळे प्रशासनाच्या कार्यपद्धतीवरही प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. महत्त्वाची कागदपत्रे, शासकीय फाइल्स तसेच न्यायालयीन आदेशांच्या देवाणघेवाणीत अनधिकृत व्यक्तींचा सहभाग असल्यास तो

गंभीर प्रशासकीय प्रकार ठरू शकतो.

याशिवाय गौणखनिज वाहतुकीवरील कारवाईच्या नावाखाली कथित वसुली होत असल्याचे आरोपही काही शेतकरी आणि संबंधित घटकांकडून करण्यात आल्याचे सांगितले जात आहे. त्यामुळे महसूल प्रशासनातील कामकाजाची सखोल तपासणी करण्याची मागणी जोर धरत आहे.

महसूलमंत्र्यांची भूमिका महत्त्वाची

या सर्व आरोपांच्या पार्श्वभूमीवर महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी गैरप्रकार खपवून घेतले जाणार नसल्याचे स्पष्ट केले आहे. ते शेतकरी प्रतिनिधी आणि संबंधित घटकांशी चर्चा करून वस्तुस्थिती जाणून घेणार असल्याचे सांगण्यात आले आहे.

चौकशीमध्ये आरोप तथ्यहीन ठरल्यास संबंधितांना दिलासा मिळेल; मात्र आरोपांमध्ये तथ्य आढळल्यास संबंधित अधिकारी, कर्मचारी किंवा मध्यस्थांवर जबाबदारी निश्चित करणे आवश्यक ठरणार आहे. दोषी आढळणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर निलंबनासह दंडात्मक आणि कायदेशीर कारवाई केली जाईल, असा इशारा देण्यात आल्याने महसूल विभागात खळबळ उडाली आहे.

महसूल कार्यालये ही नागरिकांच्या जमिनी, हक्क आणि कायदेशीर प्रकरणांशी थेट संबंधित असतात. त्यामुळे अशा कार्यालयांमध्ये अनधिकृत मध्यस्थांचा हस्तक्षेप वाढत असल्याच्या तक्रारींकडे दुर्लक्ष झाल्यास त्याचा थेट फटका सामान्य नागरिकांना बसू शकतो. आता महसूलमंत्र्यांच्या चौकशीत नेमके काय निष्पन्न होते आणि 'एजंटगिरी'च्या आरोपांमागचे वास्तव काय आहे, याकडे पुणे जिल्ह्याचे लक्ष लागले आहे.

सारांश वृत्त

तुर्कस्तानकडून इस्रायलचे पंतप्रधान नेतन्याहूंविरुद्ध आंतरराष्ट्रीय अटक वॉरंट जारी, इंटरपोलकडे 'रेड नोटीस'ची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : प्रतिनिधी

आंतरराष्ट्रीयस्तरावरुन मोठी बातमी समोर आली आहे. तुर्कस्तानने इस्रायलचे पंतप्रधान बिन्यामिन नेतन्याहू यांच्याविरुद्ध आंतरराष्ट्रीय अटक वॉरंट जारी केले आहे. तुर्कस्तानचे न्यायमंत्री अकिन गुर्लेक यांनी याबाबतची घोषणा केली आहे. गाझाकडे जाणाऱ्या मानवाधिकार कार्यकर्त्यांच्या ताफ्याला इस्रायली सैन्याने अडवले होते. याप्रकरणाची तुर्कस्तानने गंभीर दखल घेत नेतन्याहू यांच्याविरुद्ध अटक वॉरंट जारी केलंय.

काय आहे प्रकरण?

याप्रकरणी इंटरपोलकडे रेड नोटिस जारी करण्याची मागणी तुर्कस्तानकडून करण्यात आली आहे. गाझा पट्टीत तुर्कस्तानकडून मदत पाठवली जात होती. यावेळी नौदल नाकेबंदीला भेदण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या जहाजांना इस्रायली सैन्याने रोखले होते. यानंतर तुर्कस्तानकडून ही कारवाई करण्यात आली आहे. आंतरराष्ट्रीय कार्यकर्त्यांना इस्रायली नौदलाने ताब्यात घेतल्याचा दावाही तुर्कस्तानने केला आहे. याप्रकरणी तुर्कस्तानच्या सरकारी वकिलांनी फौजदारी कारवाई सुरू केली होती.

तुर्कस्तानचे आरोप काय आहेत?

समोर आलेल्या अधिकच्या माहितीनुसार, इस्तंबूलच्या सरकारी वकील कार्यालयाने नरसंहार, मानवताविरुद्ध गुन्हे, स्वातंत्र्य हिरावून घेणे आणि शारीरिक दुखापत पोहोचवणे यासारखे गंभीर आरोप ठेवलेत. बिन्यामिन नेतन्याहू यांच्यासह यात कारवाईला मंजुरी देणाऱ्या अधिकाऱ्यांचाही समावेश आहे. यापूर्वीही तुर्कस्तानने इस्रायली सैन्यावर आंतरराष्ट्रीय पाण्यात मानवी हक्कांचे उल्लंघन आणि लोकांना बेकायदेशीरपणे ताब्यात घेतल्याचा आरोप केला आहे. त्यानंतर आत्ताची ही कारवाई मोठी मानली जात आहे.

इस्रायलचे स्पष्टीकरण

दरम्यान, इस्रायलने तुर्कस्तानचे सर्व आरोप फेटाळून लावले आहेत. इस्रायलने नौदलाची नाकेबंदी आणि कारवाई कायदेशीर असल्याचे म्हटले आहे. बिन्यामिन नेतन्याहू यांच्याविरुद्धच्या अटक वॉरंटमध्ये इस्रायल आणि तुर्कस्तान यांच्यातील संबंधांमध्ये आणखी ताणले जाण्याची शक्यता आहे.

सीबीएसईच्या डिजिटल मूल्यमापनाचा घोळ; विद्यार्थ्यांना दिलासा नाही, 'अधिकचे गुण' देण्यास केंद्राचा नकार!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : प्रतिनिधी

केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या बारावीच्या परीक्षेतील पडताळणी प्रक्रियेत झालेल्या अनियमिततेमुळे अडचणीत आलेल्या विद्यार्थ्यांना मोठा धक्का बसला आहे. २१ ऑगस्ट २०२६ रोजी केंद्र सरकारने सर्वोच्च न्यायालयात स्पष्ट केले की, पडद्यावरील मूल्यमापन प्रक्रियेत झालेल्या त्रुटींमुळे प्रभावित विद्यार्थ्यांना सरसकट अधिकचे गुण देण्याचा विचार करता येणार नाही.

मे २०२६ मध्ये बारावीची परीक्षा देणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या १७ लाखांहून अधिक होती. याच परीक्षेतील काही विद्यार्थ्यांच्या उत्तरपत्रिका मंडळाच्या संकेतस्थळावर अपलोडच झाल्या नसल्याचा दावा याचिकाकर्त्याने केला आहे. विद्यार्थ्यांनी परीक्षा दिली, उत्तरपत्रिका तपासणीच्या प्रक्रियेत गेल्या; मात्र डिजिटल व्यवस्थेतील गोंधळामुळे त्यांच्या निकालावरच प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले.

केंद्राच्या वतीने सॉलिसिटर जनरल तुषार मेहता यांनी सर्वोच्च न्यायालयाला सांगितले की, पुनर्मूल्यांकनासाठी एक आठवड्याची मुदत देण्यात आली होती आणि तब्बल १.६८ लाख विद्यार्थ्यांनी गुणांमध्ये

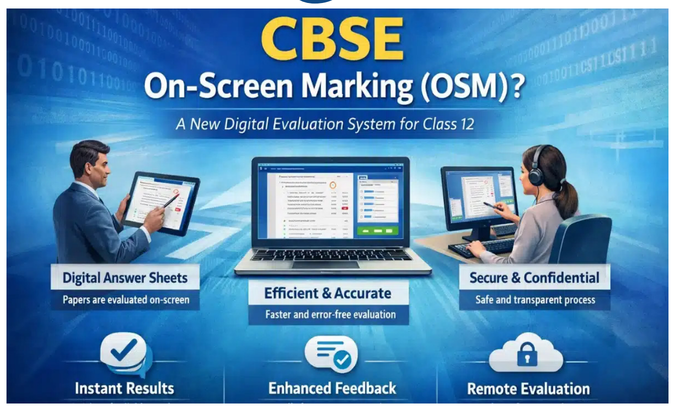

बदलासाठी अर्ज केला. मात्र, ज्या विद्यार्थ्यांना संकेतस्थळावरील प्रक्रियेत प्रवेशच मिळाला नाही, त्यांचे काय, हा प्रश्न अद्याप कायम आहे.

मुख्य न्यायमूर्ती सूर्यकांत यांच्या अध्यक्षतेखालील खंडपीठाने केंद्र सरकारला पडद्यावरील मूल्यमापनातील अनियमितता लक्षात आल्यानंतर विद्यार्थ्यांसाठी कोणत्या उपाययोजना करण्यात आल्या, याचा सविस्तर खुलासा प्रतिज्ञापत्राद्वारे करण्याचे निर्देश दिले आहेत. तसेच पुनर्मूल्यांकनासाठी अर्ज करण्याचा प्रयत्न करूनही संकेतस्थळावर प्रवेश न मिळालेल्या विद्यार्थ्यांची प्रकरणे न्यायालयासमोर मांडण्याचे निर्देश याचिकाकर्त्याला देण्यात आले.

प्रश्न केवळ अधिकच्या गुणांचा नाही. विद्यार्थ्यांनी परीक्षा दिल्यानंतर त्यांच्या भवितव्याची जबाबदारी डिजिटल व्यवस्थेवर सोपवली जाते. मग त्या व्यवस्थेतील त्रुटींची किंमत विद्यार्थ्यांनीच का मोजायची? मंडळाच्या तांत्रिक व्यवस्थेत चूक झाली असेल,

तर त्याचा परिणाम विद्यार्थ्यांच्या गुणांवर आणि भवितव्यावर का व्हावा?

गुणांच्या स्पर्धेत प्रत्येक गुण महत्त्वाचा असताना, 'व्यवस्थेत त्रुटी झाली' एवढे सांगून विद्यार्थ्यांना त्यांच्या नशिबावर सोडणे कितपत योग्य आहे,

हा आता सर्वात मोठा प्रश्न आहे. या प्रकरणात केवळ विद्यार्थ्यांची नव्हे, तर संपूर्ण मूल्यमापन व्यवस्थेची विश्वासार्हताच सर्वोच्च न्यायालयाच्या कसोटीवर लागली आहे.

इंडिगोच्या तिकीट बुकिंग यंत्रणेला पुन्हा धक्का; दोन दिवसांत दुसऱ्यांदा तांत्रिक बिघाड

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

देशातील सर्वात मोठी विमानसेवा कंपनी असलेल्या इंडिगोच्या तिकीट आरक्षण यंत्रणेला शुक्रवारी, २१ ऑगस्ट २०२६ रोजी पुन्हा तांत्रिक अडचणींचा सामना करावा लागला. ऑनलाइन आरक्षण आणि संबंधित डिजिटल सेवा काही काळ प्रवाशांना वापरता आल्या नाहीत. त्यामुळे विमानाचे तिकीट काढणे, आरक्षणाशी संबंधित माहिती मिळवणे किंवा ऑनलाइन सेवा वापरणाऱ्या प्रवाशांना अडचणींचा सामना करावा लागला.

विशेष म्हणजे, अवघ्या दोन दिवसांत इंडिगोच्या आरक्षण यंत्रणेत दुसऱ्यांदा अडथळा निर्माण झाला आहे. यापूर्वी १९ ऑगस्ट रोजीही कंपनीच्या तिकीट आरक्षण व्यवस्थेत तांत्रिक समस्या निर्माण झाली होती. त्यामुळे हा केवळ एकवेळचा तांत्रिक बिघाड आहे की कंपनीच्या डिजिटल पायाभूत व्यवस्थेतच काही गंभीर त्रुटी आहेत, असा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

इंडिगोने या अडचणीची दखल घेतली असून, कंपनीची तांत्रिक पथके संबंधित भागीदार संस्थेसोबत मिळून समस्या लवकरात लवकर सोडवण्यासाठी प्राधान्याने काम करत असल्याचे सांगितले आहे. प्रवाशांना झालेल्या गैरसोयीबद्दल कंपनीने दिलगिरीही व्यक्त केली आहे.

मात्र, विमान वाहतूक क्षेत्रात ऑनलाइन सेवा ही आता केवळ सुविधा राहिलेली नाही. तिकीट आरक्षणापासून प्रवासाच्या नियोजनापर्यंत मोठ्या प्रमाणावर प्रवासी डिजिटल यंत्रणेवर अवलंबून आहेत.

अमेरिकेच्या औषध नियामकाचा धक्का; ऑरोबिंदोच्या हैदराबाद प्रकल्पावर प्रश्नचिन्ह

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

हैदराबादमधील औषधनिर्मिती क्षेत्रासाठी धक्कादायक बातमी समोर आली आहे. ऑरोबिंदो फार्माच्या 'ऑरोपेप्टाइड्स' या पेप्टाइड औषधनिर्मिती घटकाच्या सांगारेड्डी जिल्ह्यातील प्रकल्पाला अमेरिकेच्या अन्न व औषध प्रशासनाने एका त्रुटीची नोंद केली आहे. १७ ते २१ ऑगस्ट २०२६ या कालावधीत या प्रकल्पाची नियमित तपासणी करण्यात आली. तपासणीनंतर प्रकल्पाच्या सुविधा आणि उपकरणांच्या देखभालीशी संबंधित एक निरीक्षण नोंदवण्यात आले.

या प्रकरणात कंपनीने स्पष्टीकरण दिले आहे की, हे निरीक्षण माहितीच्या विश्वासार्हतेशी किंवा औषधनिर्मितीच्या चांगल्या पद्धतींच्या पालनाशी संबंधित नाही. तपासणी सुरू असतानाच आवश्यक सुधारात्मक उपाययोजना सुरू करण्यात आल्याचे कंपनीने म्हटले आहे. तसेच निर्धारित कालमर्यादेत अमेरिकेच्या औषध नियामकाकडे औपचारिक उत्तर सादर केले जाणार असल्याचेही स्पष्ट करण्यात आले आहे.

मात्र, प्रश्न केवळ एका निरीक्षणाचा नाही. प्रश्न आहे तो औषधनिर्मिती प्रकल्पातील सुविधा आणि उपकरणांच्या देखभालीचा. कारण औषधनिर्मिती क्षेत्रात यंत्रसामग्रीची योग्य देखभाल ही केवळ तांत्रिक बाब नसून औषधांची गुणवत्ता आणि रुग्णांची सुरक्षितता यांच्याशी थेट संबंधित असते.

ऑरोबिंदो फार्मासारख्या मोठ्या औषधनिर्मिती कंपनीच्या प्रकल्पावर अमेरिकेच्या औषध नियामकाने निरीक्षण नोंदवणे म्हणजे नियामक तपासणीची गांभीर्याने दखल घेण्याची वेळ आली आहे. कंपनीने तातडीने सुधारणा सुरू केल्याचे सांगितले असले, तरी प्रत्यक्ष सुधारणा किती प्रभावी ठरतात आणि भविष्यात अशी निरीक्षणे पुन्हा उद्भवणार नाहीत याची खात्री कशी केली जाते, हे महत्त्वाचे ठरणार आहे.

न्यायव्यवस्थेच्या प्रवेशद्वारावर मोठा बदल; तीन वर्षांचा अनुभव आता फक्त एक वर्ष!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई : विशेष प्रतिनिधी

न्यायव्यवस्थेत प्रवेश करण्यासाठी कायद्याच्या पदवीधरांना आता तीन वर्षांची वकिली करण्याची सक्ती राहणार नाही. सर्वोच्च न्यायालयाने २१ ऑगस्ट २०२६ रोजी आपल्या मे २०२५ मधील निर्णयात मोठा बदल करत प्रवेशस्तरावरील न्यायिक सेवा परीक्षेसाठी आवश्यक असलेला किमान वकिली अनुभव तीन वर्षांवरून थेट एक वर्ष केला आहे. मात्र, हा निर्णय म्हणजे न्यायाधीश होण्याचा सरळ मार्ग नाही, हेही न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे.

मुख्य न्यायमूर्ती सूर्यकांत, न्यायमूर्ती ए. जी. मसीह आणि न्यायमूर्ती के. विनोद चंद्रन यांच्या खंडपीठाने २:१ अशा बहुमताने पुनर्विचार याचिका फेटाळत हा बदल केला. म्हणजेच कायद्याची पदवी मिळाल्यानंतर तीन वर्षे न्यायालयात प्रत्यक्ष वकिली केल्याशिवाय कनिष्ठ न्यायिक सेवेत प्रवेशाची परीक्षा देता येणार नाही, अशी पूर्वीची अट आता शिथिल करण्यात आली आहे.

मात्र निवड झाल्यानंतर उमेदवारांना थेट न्यायिक अधिकारी म्हणून पूर्ण अधिकार मिळणार नाहीत. त्यांना प्रथम एक वर्ष प्रशिक्षणार्थी न्यायिक अधिकारी म्हणून काम करावे लागेल. त्यासाठी न्यायिक अकादमीत प्रशिक्षण दिले जाईल. त्यानंतर आणखी एक वर्ष संरचित लिपिक म्हणून काम करण्याची अट असेल.

या निर्णयामुळे कायद्याची पदवी घेतल्यानंतर न्यायव्यवस्थेत करिअर करू इच्छिणाऱ्या हजारो तरुणांसाठी प्रवेशाचा कालावधी कमी झाला आहे. पण त्याचवेळी एक मूलभूत प्रश्नही उपस्थित होतो न्यायाधीश होण्यासाठी आवश्यक असलेला प्रत्यक्ष न्यायालयीन अनुभव कमी केल्याने न्यायव्यवस्थेच्या गुणवत्तेवर परिणाम होणार नाही का?

सर्वोच्च न्यायालयाने प्रशिक्षण आणि लिपिकपदाच्या माध्यमातून हा अनुभव भरून काढण्याचा प्रयत्न केला आहे. मात्र दोन विरुद्ध एक अशा निकालामुळे या निर्णयावर मतभेदही स्पष्ट झाले आहेत.

थोडक्यात, न्यायव्यवस्थेचे दार तरुणांसाठी लवकर उघडले आहे; पण त्या दारातून आत गेल्यानंतर दोन वर्षांच्या प्रशिक्षणाची कठोर परीक्षा अजून बाकी आहे.

मुंबईत उद्धवसेनेला मोठा धक्का! विशाखा राऊत यांचे नगरसेवकपद रद्द होणार?; शिंदेसेनेला फायदा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

मुंबई – उद्धव ठाकरेंच्या पक्षाला मुंबई महापालिकेत मोठा धक्का बसला आहे. माजी महापौर नगरसेविका विशाखा राऊत यांच्या नगरसेवक पदावर टांगती तलवार आहे. पालघर जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीने विशाखा राऊत यांचे जात प्रमाणपत्र अवैध ठरवले आहे. त्यामुळे विशाखा राऊत यांचे नगरसेवक पद धोक्यात आले आहे.

माहितीनुसार, विशाखा राऊत या उद्धवसेनेच्या दादर प्रभागातील नगरसेविका आहेत. त्यांनी निवडणुकीपूर्वी दाखल केलेले जात प्रमाणपत्र पालघर जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीने अवैध ठरवले आहे. आता हा विषय सभागृहात मांडल्यावर त्यावर चर्चा होईल. मात्र जात प्रमाणपत्र योग्य असल्याचं सिद्ध करण्यासाठी विशाखा राऊत यांच्याकडे ३ महिन्याचा कालावधी आहे. या कालावधीत विशाखा राऊत कोर्टाकडे अपील करू शकतात. मात्र त्यांचे जात प्रमाणपत्र अवैध ठरल्याने त्यांना मोठा राजकीय धक्का मानला जातो. विशाखा राऊत यांच्याविरोधात माजी आमदार सदा सरवणकर यांची मुलगी प्रिया सरवणकर यांनी निवडणूक लढवली होती.

यावर विशाखा राऊत म्हणाल्या की, न्यायिक क्षेत्राच्या तांत्रिक कारणावरून माझे जात प्रमाणपत्र अवैध ठरवले आहे. नवीन तरतुदीप्रमाणे मला या निर्णयाला अपील करण्यासाठी ३ महिन्याचा अवधी आहे. माझे नगरसेवकपद रद्द झाले नाही. माझ्याकडे ३ महिने आहेत. त्यामुळे मी यावर अपील करणार आहे. माझ्याकडे १९११ पासूनची माझ्या पंजोबांचे कागदपत्रे आहेत. ते सगळे वैध कागदपत्रे आहेत, ज्याने माझी जात कुणबी आहे हे सिद्ध करते. मात्र शिंदेसेनेच्या दबावामुळे माझे जात प्रमाणपत्र अवैध ठरवण्यात आल्याचा आरोप त्यांनी केला आहे.

दरम्यान, पालघर जिल्हा जात प्रमाणपत्र समितीकडे मला जात प्रमाणपत्र देण्याचे न्यायिक अधिकार नाहीत. माझ्याकडे जातीचे प्रमाणपत्र नाही. मी त्यासाठी अर्ज दाखल केला होता. निवडणुकीआधी हे प्रमाणपत्र मला देण्यात आले. ते प्रमाणपत्र छाननी समितीकडे गेले आणि तिथे शिंदेसेनेच्या लोकांनी दबाव टाकून माझे प्रमाणपत्र अवैध ठरवले. परंतु ३ महिन्याच्या कालावधीत माझे जात प्रमाणपत्र वैध ठरेल हा माझा विश्वास आहे. माझ्याकडे वेळ आहे त्यामुळे अपीलाबाबत मी ठरवेन असंही विशाखा राऊत यांनी सांगितले.

बांगलादेशच्या पंतप्रधानांचा भारत दौरा अनिश्चित; दिल्ली-ढाका संबंधांवर पुन्हा प्रश्नचिन्ह

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

बांगलादेशचे नवे पंतप्रधान तारिक रहमान यांच्या भारत दौऱ्याबाबत अद्याप कोणताही अंतिम निर्णय झालेला नाही, असे ढाक्याने शुक्रवारी, २१ ऑगस्ट २०२६ रोजी स्पष्ट केले. भारतीय माध्यमांमध्ये तारिक रहमान २३ ते २५ ऑगस्टदरम्यान नवी दिल्लीला भेट देणार असल्याचे वृत्त प्रसिद्ध झाले होते. मात्र, बांगलादेशच्या पंतप्रधानांच्या माध्यम सचिवांनी या वृत्तांवर पडदा टाकत दौऱ्याबाबत अद्याप निर्णय झालेला नसल्याचे सांगितले.

तारिक रहमान यांनी फेब्रुवारी २०२६ मध्ये पंतप्रधानपदाची सूत्रे स्वीकारल्यानंतर भारताचा हा त्यांचा पहिला संभाव्य दौरा मानला जात आहे. त्यामुळे या दौऱ्याकडे केवळ औपचारिक राजनैतिक भेट म्हणून नव्हे, तर भारत-बांगलादेश संबंध पुन्हा रुळावर आणण्याच्या प्रयत्नातील महत्त्वाचे पाऊल म्हणून पाहिले जात आहे. दोन्ही देशांमध्ये गेल्या काही आठवड्यांपासून या संभाव्य दौऱ्याबाबत चर्चा सुरू असल्याचे वृत्त आहे. मात्र, २०२४ मध्ये बांगलादेशच्या तत्कालीन पंतप्रधान शेख हसीना यांची सत्तेतून हकालपट्टी झाल्यानंतर भारत आणि बांगलादेश यांच्यातील संबंधांमध्ये निर्माण झालेला तणाव अद्याप पूर्णपणे दूर झालेला नाही. याच पार्श्वभूमीवर तारिक रहमान यांचा दिल्ली दौरा होणार की नाही, याकडे आता राजनैतिक वर्तुळाचे लक्ष लागले आहे. दौऱ्याची चर्चा सुरू असतानाच ढाक्याकडून 'अद्याप निर्णय नाही' असा स्पष्ट संदेश येणे हे महत्त्वाचे मानले जात आहे. भारतासाठी बांगलादेशचे महत्त्व केवळ शेजारी देश म्हणून नाही. सीमा सुरक्षा, व्यापार, संपर्क व्यवस्था, ऊर्जा सहकार्य आणि पूर्वोत्तर भारताशी जोडलेले भूराजकीय हितसंबंध यामुळे ढाक्यासोबतचे संबंध भारतासाठी अत्यंत संवेदनशील आहेत.

पत्नी कमावते म्हणून वडिलांची जबाबदारी कमी होणार नाही; सर्वोच्च न्यायालयाचा महत्त्वाचा निर्वाळा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

पत्नी नोकरी करते, स्वतः कमावते म्हणून मुलांच्या संगोपनाची आर्थिक जबाबदारी वडिलांवरून कमी करता येणार नाही, असा स्पष्ट आणि महत्त्वपूर्ण निर्वाळा सर्वोच्च न्यायालयाने दिला आहे. २० ऑगस्ट २०२६ रोजी न्यायमूर्ती विक्रम नाथ आणि न्यायमूर्ती संदीप मेहता यांच्या खंडपीठाने अलाहाबाद उच्च न्यायालयाचा निर्णय रद्द करत दोन अल्पवयीन मुलींसाठी दरमहा ६० हजार रुपयांची अंतरिम पोटगी पुन्हा लागू केली.

या प्रकरणातील पती-पत्नी दोघेही वैद्यकीय व्यवसायातील पात्र डॉक्टर आहेत. त्यांचा विवाह २००६ मध्ये झाला असून त्यांना दोन अल्पवयीन मुली आहेत. वैवाहिक संबंधांमध्ये तणाव निर्माण झाल्यानंतर पत्नीने वैवाहिक घर सोडले. त्यानंतर तिने फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या कलम १२५ अंतर्गत दरमहा २ लाख ५० हजार रुपयांच्या पोटगीची मागणी केली. आता याच तरतुदीला भारतीय नागरिक सुरक्षा संहितेतील कलम १४४ लागू आहे.

कौटुंबिक न्यायालयाने पत्नीला स्वतंत्र अंतरिम पोटगी देण्यास नकार दिला. त्यामागे तिची व्यावसायिक स्थिती आणि दरमहा सुमारे १ लाख ५० हजार रुपयांचे उत्पन्न असल्याचे कारण देण्यात आले. मात्र, दोन मुलींच्या शिक्षण, संगोपन आणि इतर गरजा लक्षात घेऊन प्रत्येक मुलीसाठी दरमहा ३० हजार रुपये, म्हणजे एकूण ६० हजार रुपये अंतरिम पोटगी मंजूर करण्यात आली.

पतीने या निर्णयाविरोधात अलाहाबाद उच्च न्यायालयात धाव घेतली. उच्च न्यायालयाने दोन्ही पालकांची मुलांच्या संगोपनाची जबाबदारी समान असल्याचे सांगत पोटगी निम्मी केली. परिणामी प्रत्येक मुलीसाठी दरमहा १५ हजार रुपये, म्हणजे दोन्ही मुलींसाठी एकूण ३० हजार रुपये देण्याचा आदेश झाला. यानंतर पत्नीने सर्वोच्च न्यायालयात अपील केले.

सर्वोच्च न्यायालयाने उच्च न्यायालयाची भूमिका फेटाळताना अत्यंत महत्त्वाची बाब अधोरेखित केलीपत्नी कमावते हा एकमेव आधार घेऊन वडिलांची जबाबदारी निम्मी करता येणार नाही. मुलांचे पालनपोषण ही दोन्ही पालकांची संयुक्त जबाबदारी आहे; मात्र ती केवळ आकड्यांच्या गणिताने विभागता येत नाही.

न्यायालयाने आणखी स्पष्ट केले की मुली पत्नीबरोबर राहतात. त्यांच्या दैनंदिन गरजा, संगोपन आणि शिक्षणाची काळजी घेत असतानाच पत्नी कामही करते. तिच्या या योगदानाचे पैशांत मोजमाप करता येत नाही; पण ते वास्तविक योगदान आहे आणि अनेकदा अधिक मोठे योगदान ठरते.

सर्वोच्च न्यायालयाने पतीचे स्वतःचे उत्पन्नही निर्णायक मानले. पती पात्र डॉक्टर असून त्याने स्वतः सांगितलेल्या माहितीनुसार त्याचे मासिक उत्पन्न २ लाख रुपये आहे. अशा परिस्थितीत सुमारे ९ आणि ८ वर्षांच्या दोन शालेय मुलींसाठी दरमहा ६० हजार रुपये ही रक्कम अवाजवी नसल्याचे न्यायालयाने स्पष्ट केले.

त्यामुळे सर्वोच्च न्यायालयाने अलाहाबाद उच्च न्यायालयाचा आदेश रद्द करून कौटुंबिक न्यायालयाचा दरमहा ६० हजार रुपयांचा अंतरिम पोटगी आदेश कायम ठेवला. मात्र, हा निर्णय केवळ अंतरिम पोटगीपुरता मर्यादित असून मुख्य प्रकरण अद्याप कौटुंबिक न्यायालयासमोर प्रलंबित आहे.

या निकालाचा संदेश स्पष्ट आहेमुलांच्या संगोपनाची जबाबदारी ही पती-पत्नीच्या पगाराची बेरीज-वजाबाकी करून ठरवण्याचा विषय नाही. मुलांची गरज, पालकांची आर्थिक क्षमता आणि प्रत्यक्ष संगोपनातील योगदान यांचा एकत्रित विचार करावा लागेल. पत्नी कमावते म्हणून वडिलांची पालक म्हणून असलेली जबाबदारी कमी होत नाही, हे सर्वोच्च न्यायालयाने ठामपणे सांगितले आहे.